

Project: 'Vroege herkenning en behandeling van ondervoeding in de eerstelijnszorg en thuiszorg'

Ondervoeding bij ziekte is een algemeen erkend zorgprobleem binnen de Nederlandse gezondheidszorg. Risicogroepen voor ondervoeding zijn fragiele ouderen, chronisch zieken, mensen rond een grote operatie en kinderen¹. Uit landelijke prevalentiecijfers blijkt dat 25-40 % van de patiënten in het ziekenhuis ondervoed is, 20-25% in het verpleeghuis en 15-25% in de thuiszorg. Het probleem wordt nog steeds onderschat; bijvoorbeeld slechts 50% van alle patiënten met ondervoeding in de kliniek en 15% op de polikliniek worden herkend en op een juiste manier behandeld. Uit de Landelijke Prevalentiemeting Zorgproblemen (LPZ) blijkt dat de ondervoedingsproblematiek in verzorgingshuizen (vanwege progressief toenemende zorgzwaarte) de laatste jaren toeneemt.

Het risico op ondervoeding neemt toe bij oudere patiënten. Van de thuiszorg-patiënten ouder dan 81 jaar is meer dan 30% ondervoed. De LPZ 2008 toont ook aan dat in de deelnemende thuiszorgorganisaties slechts 20% van alle patiënten worden gescreend op ondervoeding, terwijl screenen een belangrijk onderdeel is in de preventie en behandeling van ondervoeding.

Er zijn geen cijfers bekend over de prevalentie van ondervoeding in de huisartsenpraktijk.

Op initiatief en onder verantwoordelijkheid van de Stuurgroep Ondervoeding² zijn in Nederland verschillende projecten op het gebied van ondervoeding gestart. Het vroegtijdig signaleren, voorkomen en behandelen van ziektegerelateerde ondervoeding in ziekenhuizen en verpleeg- en verzorgingshuizen vindt plaats via projecten in resp. Sneller Beter en Zorg voor Beter. Aan het programma Zorg voor Beter kunnen naast instellingen voor ouderenzorg ook thuiszorgorganisaties meedoen. Tot op heden nemen deze laatste organisaties geen deel aan het project 'Eten en Drinken'. Reden voor de Stuurgroep Ondervoeding om ook en projectsubsidie aan te vragen voor de eerstelijnszorg en thuiszorg. Eind 2008 heeft de stuurgroep groen licht gekregen voor een driejarig project. Zie voor meer informatie www.stuurgroepondervoeding.nl.

Eerstelijnszorg en thuiszorg

Onderdeel van het project 'Vroege herkenning en behandeling van ondervoeding in de eerstelijnszorg en thuiszorg' is het vaststellen van een doelstelling. De voorlopige werkdoelstelling, luidt:

- (bepaalde groepen) patiënten/ouderen die een verhoogd risico hebben op ondervoeding worden jaarlijks (of vaker, afhankelijk van de doelgroep) herkend via screening op of het stellen van een diagnose ondervoeding;
- 80% van de gediagnosticeerde ondervoede patiënten/ouderen ontvangt optimale voedingszorg binnen 14 dagen na screening
- Bij 50% van de ondervoede patiënten stabiliseert de voedingstoestand binnen een maand na de diagnose.

In de pilot wordt de haalbaarheid van de doelstelling onderzocht. Om de doelstellin-

gen te bereiken is het project opgebouwd uit een aantal fasen. De fase zijn globaal:

- A. Oriëntatie op literatuur, beschikbare instrumenten en organisatie van eerstelijnszorg en thuiszorg
- B. Ontwikkeling van een toolkit, waaronder een screeningsinstrument, multidisciplinair behandelplan, voorlichtingsmateriaal en een LESA (Landelijke Eerstelijns Samenwerkings Afspraak)
- C. Pilot in een aantal huisartspraktijken en/of thuiszorginstellingen
- D. Implementatie vroege herkenning en behandeling van ondervoeding in eerstelijnszorg en thuiszorg
- E. Kosteneffectiviteitsonderzoek

Het projectteam

Voor de uitvoering van het projectteam is gezocht naar een breed samengesteld projectteam. Het projectteam bestaat uit de volgende personen:

- Dr. ir. Hinke Kruijenga: Projectleider inhoudelijk (eveneens projectleider geweest bij het project 'Vroege herkenning en behandeling van ondervoeding in de Nederlandse ziekenhuizen')
- Mr. Anja Evers: Projectleider implementatie en strategie (eveneens projectleider geweest bij het project 'Vroege herkenning en behandeling van ondervoeding in de Nederlandse ziekenhuizen')
- Drs. Caroline van Wayenburg: Huisarts/epidemioloog (promotie-onderzoek naar ondervoeding in de huisartsenpraktijk, verwachte promotie medio 2009)
- Drs. Janneke Schilp, Projectmedewerker/junior-onderzoeker

De leden van het projectteam zijn te bereiken via eerstelijns@stuurgroepondervoeding.nl

¹ Landelijke Prevalentiemeting Zorgproblemen 2008, Universiteit Maastricht, Onderzoeksinstituut CAPHRI, Faculteit Gezondheidszorg en Verplegingswetenschappen.

² De Stuurgroep ondervoeding zet zich in om ondervoeding als gevolg van ziekte vroegtijdig op te sporen, te voorkomen en te behandelen in alle sectoren van de zorg.